

організації бухгалтерського обліку залежить ефективність діяльності підприємства, використання його ресурсів, формування повної, достовірної та об'єктивної інформації для цілей управління підприємством та сприяє забезпеченню економічної безпеки на рівні господарюючого суб'єкта.

Обліково-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою підприємства застосовується для моніторингу поточного рівня економічної безпеки підприємства загалом та у розрізі основних функціональних складових; задоволення інформаційних потреб суб'єктів безпеки (внутрішніх та зовнішніх); відстеження зміни рівня економічної безпеки підприємства під впливом викликів, ризиків та загроз; оцінки та забезпечення більш ефективного використання наявних ресурсів; узгодження інтересів підприємства та зовнішнього середовища функціонування, інтересів власників, менеджерів та працівників з метою забезпечення сталого розвитку суб'єкта господарювання.

Література

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.06.1999 р. № 996-XIV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

УДК 336.1:342

Скриль Віталія Вячеславівна,
кандидат економічних наук, доцент
Солод Владислава Сергіївна,

Полтавський національний університет імені Юрія Кондратюка

СУЧАСНИЙ СТАН ВАЛЮТНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЯК ЧАСТИНИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

На сьогодні важливим фактором для України є стан її фінансової безпеки, без забезпечення якої на всіх рівнях управління неможливо вирішити економічні проблеми, що стоять перед Україною. Фінансова безпека відповідає за створення умов сталого, надійного функціонування фінансової системи держави чи регіону, яка запобігає виникненню фінансової кризи, дефолту, деструкції фінансових потоків, збоїв у забезпеченні основних учасників економічної діяльності фінансовими ресурсами, порушенню стабільності грошового обігу [6]. Під фінансовою безпекою розуміють такий рівень бюджетної, грошово-кредитної, банківської, валютної системи та фінансових ринків, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних загроз, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та економічне зростання [5], а також достатньою ліквідністю активів і наявністю необхідних грошових і золото-валютних резервів.

Неодмінним атрибутом фінансової безпеки будь-якої країни є стійкість національної валюти, її конвертованість. При цьому умовами досягнення дійсної стабільності і оборотності є досконале валютне законодавство, обґрунтована валютна стратегія, ефективна валютна політика, чітка національна валютна система, наявність валютних угод, валютний ринок, що нормально функціонує. Валютна безпека, стрижнем якої є валютний

курс національної грошової одиниці, виступає ключовою ланкою, що забезпечує фінансову безпеку України та сталий економічний розвиток держави.

Отже, валютна безпека – це такий стан курсоутворення, який створює оптимальні умови для поступального розвитку вітчизняного експорту, безперешкодного припливу в країну іноземних інвестицій, інтеграції України до світової економічної системи, а також максимально захищає від потрясінь на міжнародних валютних ринках [6].

Так як основним індикатором валютної безпеки є обмінний курс національної валюти. Інформація про динаміку обмінного курсу гривні стосовно долара США починаючи з 2017 року і закінчуючи вереснем 2019 року відображена на рис. 1.

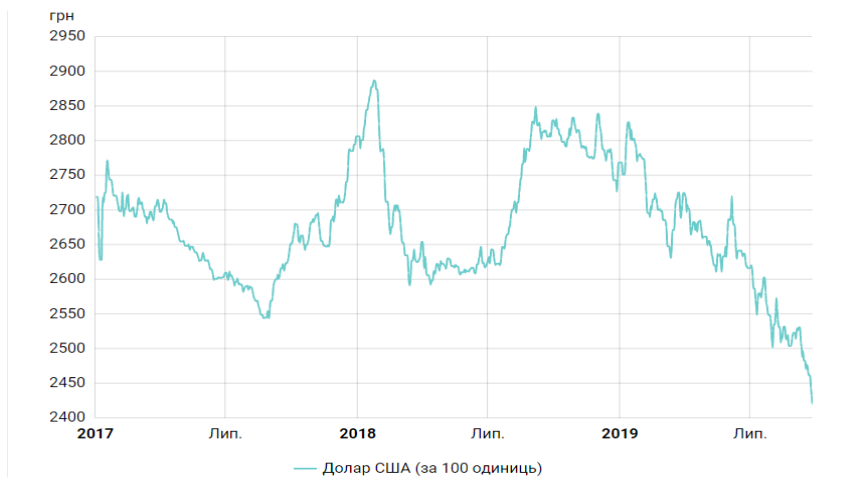

Рис. 1. Динаміка обмінного курсу гривні щодо долара США протягом 2017-2019 років, Джерело: [4]

У досліджуваному проміжку часу видно, що обмінний курс гривні починає своє падіння в кінці серпня 2017 р. з 2545,17 грн. і закінчуючи його в кінці січня 2018 року на рівні 2887,58 грн., подібне падіння спостерігається із липня 2018 року на рівні 2630,33 грн. і закінчується в січні 2019 року рівнем 2827,01 грн.

Девальвація гривні в останні роки традиційно відбувається в серпні-вересні, цьому сприяють більш активні закупівлі газу перед опалювальним сезоном. Крім того, за словами начальника управління інвестиційно-торгового бізнесу Банку Альянс Станіслава Лисянського тиск на гривню також чинила активізація імпорту в осінній період, як наслідок активної економічної фази. «Ну і політичний фактор, за якого нерезиденти, скоріш за все, бажали достроково зафіксувати свої результати, що призводило до виходу капіталу з країни і девальвації гривні до рівнів 27–28 грн за долар США», — нагадував він [1].

Із графіка обмінного курсу гривні видно, що протягом всього 2019 року відбувається поступове зміцнення курсу, але найбільш чуттєве воно саме в серпні-вересні 2019 р., пробивши чотирирічний максимум і досягнувши позначки в 2432,72 грн. Зміцнення курсу гривні триває за рахунок грошей іноземних інвесторів, які купують гривневі облігації внутрішньої держпозики, сезонною низькою діловою активністю.

За словами директора департаменту казначейства Піреус Банку Ігоря Якобчука, на початку вересня загальний обсяг куплених нерезидентами ОВДП у грн. виріс на 4,7 млрд грн., — до 74 млрд грн., а НБУ купив на міжбанківському валютному ринку 261 млн доларів США. «Незважаючи на валютні інтервенції НБУ, курс \$/грн продовжив зміцнюватися, досягнувши у рівня 25», — сказав він. Загалом з початку року Нацбанк купив на міжбанку \$2,4 млрд, тоді як продав — \$231,43 млн. Чиста купівля валюти регулятором склала \$2,17 млрд [1].

Важливим аспектом валютної безпеки України є її золотовалютні резерви. Міжнародні резерви України на 1 вересня 2017 року становили 18034,8 млн. дол. США (в еквіваленті) за попередніми даними. Востаннє обсяг резервів перевищував цю відмітку на початку 2014 року. Від початку року до вересня 2017 р. резерви зросли на 16%. Зокрема, за підсумками серпня резерви зросли на 1,3% або на 240 млн. дол. США. Протягом серпня на зміну обсягів резервів впливали: надходження на користь Уряду у сумі 351,5 млн. дол. США від розміщення ОВДП, деномінованих у валюті; валютні інтервенції Національного банку на міжбанківському ринку, за підсумками яких чиста купівля валюти Національним банком становила 234,0 млн. дол. США [7].

У вересні 2018 року міжнародні валютні резерви України становили 17 231,7 млн дол. США. До скорочення резервів на 2,9% у місячному вимірі у серпні призвели такі чинники: інтервенції Національного банку з метою згладжування надмірних коливань курсу гривні на міжбанківському валютному ринку (за підсумками місяця було продано 668 млн дол. США); платежі з обслуговування та погашення зовнішнього боргу на користь Міжнародного валютного фонду (було сплачено коштів обсягом 607,4 млн дол. США); крім платежів на користь МВФ, на обслуговування та погашення державного боргу в іноземній валюті було спрямовано 447,9 млн дол.; операції Уряду із залучення коштів в іноземній валюті шляхом розміщення державних боргових паперів (обсяги розміщення ОЗДП за цей період становили 725,0 млн дол. США, внутрішньої – 382,1 млн дол. США та 69,1 млн євро); переоцінка фінансових інструментів (зміна ринкової вартості курсу гривні до іноземних валют) у сумі 19,9 млн дол. США (в еквіваленті)[7].

Станом на 1 вересня 2019 року міжнародні резерви України становили 22 015,0 млн дол. США. За місяць вони майже не змінилися завдяки тому, що чиста купівля Національним банком валюти на міжбанківському ринку компенсувала витрати на погашення і обслуговування державного боргу [7].

Також вагомим фактором впливу на валютний курс в Україні є інфляція. Згідно інформації з рис. 2 в Україні протягом досліджуваного проміжку часу відбувалися значні інфляційні процеси, які пояснюються тиском з боку споживчого попиту та виробничих витрат і значними темпами зростання адміністративного регульованих цін. Це призводило до знецінення купівельної спроможності національної валюти, що в підсумку потенційно негативно позначалося на обмінному курсі гривні.

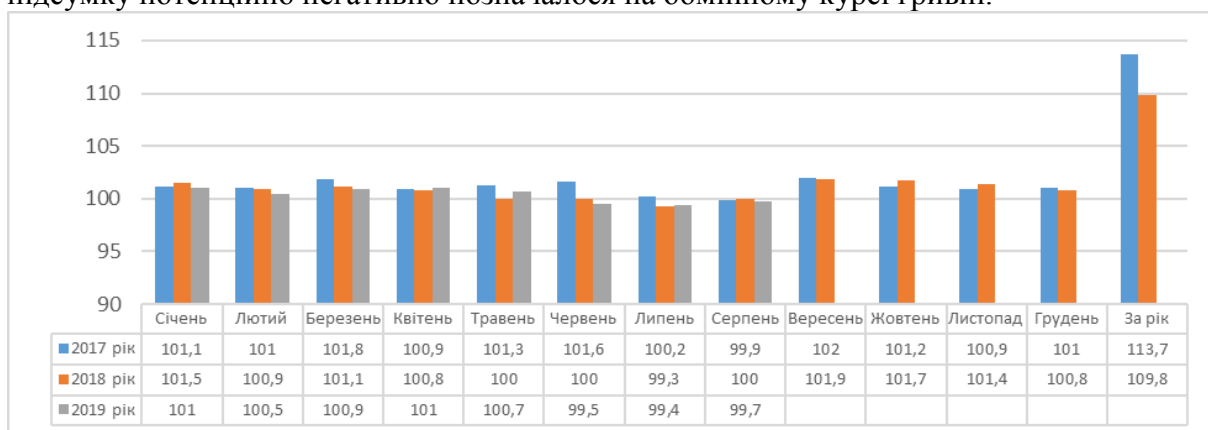

Рис. 2. Інфляція (індекс споживчих цін) в Україні протягом 2017-2019 р., %. Джерело: [2]

Однак останні 3 місяці 2019 р. ми спостерігаємо поступове уповільнення інфляції. За словами голови НБУ Якова Смолія вагомим чинником, що стримував основний тиск на ціни, була жорстка монетарна політика. "У тому числі через зміцнення обмінного курсу відносно валют країн-торговельних партнерів та зниження інфляційних очікувань населення, бізнесу, банків та фінансових аналітиків", – пояснив глава НБУ [3].

Отже, оцінивши основні аспекти валютної безпеки України можна зробити висновок, що валютна безпека нашої держави існує в умовах таких загроз: доларизація економіки, втрата довіри до національної валюти, девальвація гривні, недостатній рівень міжнародних резервів України та неефективне управління ними, недовіра населення до керуючих органів валютного ринку, застарілість валютного законодавства.

Література

1. Гривня оновлює максимум. Чи продовжить падати курс долара в Україні. Бізнес новини. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://biz.nv.ua/ukr/finance/kurs-grivni-b-ye-rekord-chi-prodovzhit-padati-kurs-dolara-v-ukrajini-50034915.html>
2. Індекс інфляції. Мінфін. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/2018/>
3. Інфляція в Україні буде поступово уповільнюватися – глава НБУ. Економічна правда. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/news/2019/07/18/649799/>
4. Курс валют НБУ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/markets/>
5. Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економіки України від 02.03.2007 р. №60. – [Електронний ресурс] // http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ME07222.html
6. Ревак І.О. Механізм забезпечення фінансової безпеки України: Теоретичний аспект //Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна. – 2009. – №2. – С.1-10.
7. Статистика. Національний банк України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/control/uk/publish/>

УДК 330.336

*Шевченко Олена Миколаївна,
кандидат економічних наук, доцент
Шевченко Олег Олександрович,
магістрант,*

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах господарювання, які характеризуються динамічними змінами, циклічним розвитком економіки, нестабільним внутрішнім і зовнішнім середовищем забезпечення фінансової безпеки та фінансової стійкості підприємства повинне стати пріоритетним напрямом фінансової стратегії, фінансової філософії ведення бізнесу.

Вивчення та аналіз наукової літератури свідчить про відсутність єдності думок серед вчених щодо сутності категорії «фінансова безпека». Підтримуємо точку зору А.С. Крутової, яка визначає фінансову безпеку підприємства як стан фінансової системи підприємства, при якому завдяки ефективному управлінню фінансовими ресурсами забезпечується його стабільний розвиток, нейтралізація фінансових ризиків та загроз, узгодженість фінансових інтересів та реалізація стратегічних цілей діяльності [1, с. 13].

Головною метою фінансової безпеки виступає гарантування фінансової стійкості та максимально ефективного функціонування підприємства у поточному періоді та